

Neljännesvuosittain ilmestynvä kulttuurilehti
Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry

Jedidut

יְדִידוּת

*Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247, 00531 Helsinki
www.suomi-israel.fi, liitto@suomi-israel.fi*

SSN-L 1235-8290
ISSN 1235-8290 (Painettu)
ISSN 1799-0742 (Verkkajulkaisu)

Vastaava toimittaja: Reino Kurki-Suonio jedidut@suomi-israel.fi
Toimituskunta: Mikael Enckell, Vesa Hirvonen, Juha-Pekka Rissanen,
Sirku Salmela, Mila Westerberg.
Ilmesty: neljä kertaa vuodessa. Vuosikerta 20 euroa, kestopainaus 15 euroa.
Ilmoitushinnat: 1/1 s. 170 euroa, 1/2 s. 95 euroa, 1/4 s. 55 euroa, 1/8 s. 35 euroa.
Painopaikka: Painomerkki Oy, Helsinki. Taitto: Kirsi Pääskyvuori.

Kansikuva: Granaattomena on yksi seitsemästä maantuotteesta (5. Moos. 8:7–8), jotka liittyvät myös tu bišvat -juhlaan. Tänä vuonna tämä puiden uusivuosi osui helmikuun 8. päiväksi. Kuva: Wikipedia.

22. usk. nro 1/2012

Shalom!	3
Pohdintoja juutalaisesta metafysiikasta ja psykoanalyysistä.....	4
Ajankohtaista EU:sta ja Israelista	10
Anne Frank -näyttely Suomessa.....	11
Sigrid Undset – ystävä	12
Kibbutsiliike	14
Toisen temppelin aikainen sinetti löytyi Jerusalemissa..	15
Israel ja KKL-JNF vesitekniikan edelläkävijöinä	16
Hyvänmielennosoitus.....	17
Jacob Bekensteinille vuoden 2012 Wolf-palkinto	18
Jad Sarah – vapaaehtoispalvelua	19
Illuusion todellisuus	20
Talviurheilua Hermonilla.....	21

Suomi-Israel yhdistysten liitto ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomien ystävyysyhdistysten liitto. Tätä linjaa seuraten Jedidut pyrkii lisäämään Israelin maan ja kansan tuntemusta sekä levittämään tietoa Israelin kulttuurista, historiasta ja yhteiskunnasta.

Shalom!

Juuri juhlitun "puiden uuden vuoden" – Tu BiShvat'in – yhteydessä Israelista uutisoitiin tapauksesta, jossa juutalaiset ja arabit yhdessä istuttivat puuntaimia. Kyse oli Efrat-nimisen juutalaisasutuksen yhteyteen istutetusta puutarhasta. Hankkeella katsotaan rakennettavan konkreettisesti yhteistä tulevaisuutta. Toivottavasti osapuolet löytävät lopulta oikeasti sellaisia uusia avauksia, joiden avulla vihanpidon sijasta päästään rakentamaan kaikkien kannalta valoisaa tulevaisuutta, joka pohjautuu keskinäiselle kunnioitukselle ja luottamukselle.

Toisen uutisen mukaan Israel on toiseksi koulutetuin maa koko maailmassa heti Kanadan jälkeen. Tämän OECD:n julkaiseman raportin mukaan Israelissa on – suhteutettuna asukasmäärään – toiseksi eniten akateemisesti koulutettuja kansalaisia. Israel on tunnettu erityisesti teknologisista keksinnöistään ja "aivovoimastaan". Israelilaisista 45 %:lla on korkeakoulupohja, kanadalaisista 50 %:lla. Raportin mukaan kymmenen parhaiten koulutettua maata ovat Kanada, Israel, Japani, USA, Uusi Seelanti, Etelä-Korea, Norja, Englanti, Australia ja Suomi.

Mainittujen esimerkkien lisäksi Israelista voitaisiin jatkuvasti uutisoida paljon muitakin positiivisia asioita. Valitettavasti näemme niitä kovin harvoin uutistarjonnassa. Niitä on kuitenkin mahdollista löytää suhteellisen helposti esimerkiksi internetin kautta.

Kirjoittaja tapaa suurlähettiläs Dan Ashbelin (vas.) Israelin suurlähetystössä 19.12.2011.

Israel-ystävyyssjärjestöjä tarvitaan jatkuvasti maassamme siksi, että niiden avulla Israelista piirtyvä kuva ei ole niin yksipuolinen kuin pelkästään massamedian kautta syntyvä käsitys. Siksi meilläkin Suomi-Israel Yhdistysten Liittona on oma tärkeä paikkamme keskittyessämme erityisesti Israelin runsaan kulttuuritarjonnan esittelyyn. Keskustelin muun muassa tästä asiasta joulukuussa 2011 tutustumiskäynnilläni Israelin nykyisen Suomen suurlähettilään **Dan Ashbelin** luona. Hän rohkaisi jatkamaan tärkeässä tehtävässämme ja pyrkimään ennakkoluulottomasti kohti uusia aluevaltauksia toiminnassamme.

Seuraavassa *Jedidutissa* kerromme terveisiä Israeliin 2.–10.3. suuntautuvalla kulttuurimatkaltaamme, jonka ohjelmasisältö on monipuolinen sisältäen mm. kansantanssia, klassista musiikkia, taidenäyttelyitä, nykyisraelilaisen kirjallisuuden illan ja tutustumista maan arkkitehtuuriin.

Juha-Pekka Rissanen

Helsinki – Tel Aviv 4 t 30 min

Lennot sunnuntaisin

Kevätkausi 2012: 12.2. – 29.4. (paluu 6.5.)

Syyskausi 2012: 23.9. – 20.11. (paluu 29.11.)

Annankatu 31-33 C, 00100 HELSINKI. Puhelin (09) 5657170.
Faksi (09) 56571727, helsinki@toiviomatkat.fi, www.toiviomatkat.fi

POHDINTOJA JUUTALAISESTA METAFYSIIKASTA JA PSYKOANALYYSISTÄ

Michel Grünstein

Vanha lehtileike johtaa kirjoittajan ajatukset ihmisen sisäisen maailman ja elämän syvien kysymysten pohdintaan. Ihmisen tiedostamatonta kartoittavassa psykoanalyysissä hän näkee samoja piirteitä kuin juutalaisessa metafysiikassa, mutta jää siinä kaipaamaan jotain, mitä sekulaarit elämäntilafilosofiat eivät tarjoa. Kirjoitus on lyhennelmä Helsingin Suomi-Israel yhdistyksen luentosarjassa 29.11.2011 pidetystä esitelmästä ja on osaltaan jatkoa saman kirjoittajan Jedidutissa 3/2010 julkaistun esitelmän pohdinnoille.

Vintillä

Kävin lokakuussa useita kertoja kerrostaloni vintillä. Olin päättänyt siivota ahtaaksi käynnyttä vinttikomeroa ja järjestellä tavaroita, joita sinne oli vuosien mittaan kertynyt. Kenties pystyisin myös luopumaan jostakin, mitä en enää tarvinnut. Mutta kuten monet ovat huomanneet, usein kuluu enemmän aikaa vanhojen tavaroiden tutkimiseen kuin niiden järjestämiseen ja paikkojen siivoamiseen.

Minulle sattui näin, kun vintin hämärässä avasin matkalaukun, johon muistin siirtäneeni vanhoja valokuvia ja papereita.

Laukun avaamisesta muodostui pari tuntia kestänyt tunnematka. Varsinkin valokuvat, joita oli useita satoja, palauttivat mieleeni ihmisiä ja menneitä tapahtumia, joista osan olin jo melkein unohtanut. Vaikka suurin osa valokuvista toi mieleen lämpimiä muistoja, tunsin lievää surumielisyyttä. Mihin kaikki nämä vuodet olivat kadonneet? Olinko menettänyt ne vai seurasivatko ne yhä mukanani? Entä miten olin käyttänyt tähänastisen elämäni, olinko tehnyt oikeita valintoja vai ehkä hukannut kallisarvoisia vuosia turhiin kamppailuihin?

Vanha lehtileike

Matkalaukusta löytyi myös vanhoja lehtileikkeitä. En muistanut lukeneeni niistä ainoatakaan enkä edes sitä, olinko itse pannut ne talteen.

Eräs artikkelista vaikutti muita kiinnostavammalta. Se oli **Erkki Huhmarista**, Hesperian sairaalan kliinisen neurofysiologian ylilääkäristä 1980-luvulla tehty haastattelu, jonka otsikko oli *Älä jankuta, jankuta, jankuta, jankuta – sano se oikealla aivolohkolla*. Muutaman rivin johdanto avasi aihetta

Erkki Huhmaria (1924–2001) haastateltiin Uuden Suomen sunnuntailiitteessä 28.3.1982.

lisää: "Hiljainen matkustaja on aina kyydissä mukana. Se neuvoo ja auttaa, mutta ilman sanoja. Se on oikea aivolohko, joka on vapautumassa jankuttavan kumppaninsa ylivalasta. Hiljainen matkustaja neuvoo tien tunteiden ja luovuuden syville lähteille."

Koska artikkeli oli koko sivun mittainen, päätin lukea sen asuntoni lämmössä. Seuraavana päivänä tutustuin kirjoitukseen kaikessa rauhassa. Sen keskeinen idea esitellään jo ensimmäisissä kappaleissa, joissa toimittaja referoi Huhmarin ajatuksia:

Kukapa ei tuntisi sellaisia ihmisiä, jotka puhuvat älykkäitä ja monimutkaisia asioita loputtomiin, mutta jättävät kuitenkin tunteen, etteivät he pääse lähellekään varsinaista ydintä. Sellaiset ihmiset ovat vasemman aivolohkonsa vankeja, ohkaisia älyllistäjiä ja verbaalikkoja, jotka jahkaavat ja jankkaavat samoja asioita. He puhuvat paljon, mutta eivät eläydy eivätkä paneudu koskaan siihen, mitä he sisimmässään todella tarkoittavat ja haluavat.

He ovat lukkiutuneet vasemman aivolohkonsa stressattuun tilaan jauhamaan sanojen maailmaa, jonka läpi he eivät pääse tunkeutumaan omakohtaisen eläytymisen ja tunteiden tasolle. Miten pitäisi menetellä? Sellaiselle ihmiselle voisi todeta, että älä sano sitä vasemmalta aivolohkollasi, vaan yritä ilmaista se aivojesi oikealla puoliskolla.

Siis mene itseesi, tunteisiisi, perimmäisiin motiiveihisi. Eläydy asiaan kokonaisvaltaisesti äläkä jankuta. Älä puhu niin paljon!

*Roger W. Sperry
(1913–1994)
esittelee Nobel-palkinnon
kunnikirjaa vuonna 1981.*

Huhmar mainitsee, että Nobel-palkittu psykobiologian professori **Roger W. Sperry** nimittää oikeaa aivolohkoa "hiljaiseksi matkustajaksi". Huhmar selittää, että puheen muodostamisesta huolehtii vasen aivolohko. Sellaisenaan se on hänen mukaansa varsin yksinkertaista, mekaanista ja loogista toimintaa. Mutta sen edellytyksenä ovat henkiset ideat ja kokonaishahmotukset, joista huolehtii oikea aivolohko. Se ei puhu, mutta on taustalla mukana kaikessa. Huhmarin mielestä se on itse asiassa "hiljainen ohjaaja", koska siinä sijaitsevat ihmisen tiedostamattomat ulottuvuudet.

Vaikka Huhmar haastattelussa käsittelee ihmisen taustaa neurofysiologian ja aivotutkimuksen näkökulmasta, hänen ajatuksensa muistuttavat paljossa syvyydspsykologian havaintoja. Hän mainitseekin **Sigmund Freudin** ja **Carl Gus-**

tav Jungin, joita pitää ihmisen oikean aivolohkon tiedostamattoman syvyyden ensimmäisinä kartoittajina.

Artikkelin luettuani kummastelin, etten ollut kuullut näin mielenkiintoisesta tiedemiehestä aiemmin. Ryhdyin tutkimaan nettisivuja toivoen, että sieltä löytyisi lisätietoja Huhmarista.

Huhmarin mahdollisesti kirjoittamista kirjoista en nähnyt mainintoja, mutta muuten hän vaikutti osallistuneen melko aktiivisesti tieteelliseen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun. Minua kohtasi kuitenkin ikävä yllätys, kun silmäilin suggestoterapeutti **Timo Lehden** kirjoitusta, jossa tämä kertoo, että Huhmarin hypnoosikäsitys on monessa mielessä hänen oman hypnoosiajattelunsa perusta. Mutta voi, Lehti puhuu-kin *edesmenneestä* tohtori Huhmarista.

Huhmar onkin siis tätä nykyä kuollut. Ja minä kun olin ehtinyt leikkiä ajatuksella, että olisin voinut tavata hänet ja ehkä keskustella kumpaakin kiinnostavasta aihepiiristä, ihmisen sisäisestä maailmasta.

Ajan vääjäämätön kulku

Minut valtasi nyt samantapainen alakuloisuus kuin edellisenä iltana vintillä. Miten arvoituksellinen asia ajan kulku onkaan ihmisen elämässä? Ja millaisen mysteerin kuolema meille esittääkään? Onko niin, että me astelemme elämäämme eteenpäin kuin pitkin suoraa viivaa, kunnes viiva päättyy, aikamme koittaa, eikä meitä enää ole?

Shakespeare tarjoaa kysymykseen yhden, synkän vastauksen Macbethin viimeisen suuren yksinpuhelun loppusäkeissä: "Sammu, sammuu, lepattava liekki! Elämä on vaeltava varjo, keho näyttelijä, joka tempuillee ja rehkii näyttämöllä hetken, eikä palaa. Se on hullun loru, täynnä huutoa ja vimmaa, mutta mieltä vailla." (Matti Rossin uusi suomennos).

Kuten tiedämme, sekulaarin ja uskonnollisen kulttuurin näkemykset elämän perimmäisistä kysymyksistä poikkeavat toisistaan usein jyrkästikin. Maallistunut ateisti ei usko Jumalan olemassaoloon eikä elämän jatkumiseen kuoleman rajan tuolla puolen. Tämä ei silti tarkoita, että hän välttämättä Macbethin tavoin kokee elämänsä olevan vailla mieltä. Hän voi tuntea syvää tyydytystä siitä, että on saanut elää, antaa panoksensa ihmiskunnan yhteiseen matkaan ja ehkä tunnistaa oman persoonansa hedelmöittävä vaikutuksen läheisissään.

Tämä on paljon – ja kuitenkin hengellisesti orientoitunut ihminen tuntee, että siitä sittenkin puuttuu jotain. Kun maallistunut ihminen hakee lohtua ajatuksesta, että hänen olemassaolonsa jollain tavoin jatkuu hänelle tärkeiden ihmisten mielessä ja sydämessä, uskova kristitty tai juutalainen toivoo, että kuoleman jälkeen hänet otetaan luojansa tykö, häntä rakastavan Jumalan läheisyyteen.

Toisaalta, onko sillä viime kädessä väliä, miten suhtaudumme Jumalan olemassaoloon ja ihmisen kuolevaisuuteen? Ehkä pääasia onkin, ettemme elä itsekkäästi vain omaan hyvämmemme keskittyen, vaan moraalisesti ja kanssaihmissiimme anteliaasti asennoituen. Mitä eroa sillä on, onko taivaassa joku vai onko se tyhjä, niin kauan kuin koemme, että elämämme on täyttä ja mielekästä?

Valinta uskonnollisen uskon ja epäuskon välillä kuuluu mitä suurimmassa määrin yksilön vapauden piiriin. Olen itse melko pitkään samastunut edellä luonnehtimaani humanistiseen elämänasenteeseen, mutta viime vuosina se ei ole enää täysin tyydyttänyt minua. Tuntuu kuin se ei kattaisi ihmisen sielun kokonaisuutta.

Erään syvällisen ja ymmärrettävän tavan hahmottaa ihmisen ja hänen elämänsä eri ulottuvuuksia tarjoaa ristikuvio, missä vaakasuora akseli kuvaa elämäämme kanssaihmissiimme parissa, ja pystysuora edustaa suhdettamme Jumalaan.

Jälkimmäinen kuvastaa sitä useiden ihmisten kokemusta, että heidän sisimmässään on jotain, joka elää ja odottaa heidän minuutensa takana tai taustalla. Tässä vaikeasti sanoitettavassa hengellisessä kaipuussa on kyse tunteesta, että sielumme syvyydessä uinuu jokin aarre, ja että sieltä samanaikaisesti puuttuu jotakin.

Psykologiset tulkinnat

Aikaisemmassa kirjoituksessani (*Jedidut* 3/2010) käsittelin muiden aiheiden ohella Sigmund Freudia ja hänen ateismiaan. Freudhan ei uskonut Jumalan olemassaoloon, vaan katsoi, että Hän on ihmisen toiveajattelun tulos, mielen projektiio, jonka tiedostamattomana tarkoituksena on lisätä turvallisuuden tunnetta kohdatessamme elämän kovia tosiasioita.

Esitin, että toisenlainen psykologinen tulkinta voi yhtä uskottavasti päätyä täysin päinvastaiseen väitteeseen: että Jumalan olemassaolon *kieltäminen* on mielen suojautumismekanismi.

Ihminen on ehkä jo varhaislapsuudessaan tullut haavoitetuksi, kun hän on suuntautunut sydän luottamusta tulvillaan läheisiinsä ja mahdollisesti tullut torjutuksi. Ajan myötä näin turhautettu pieni lapsi oppii vaistomaisesti kätkemään tunteensa ja itse äidittämään itseään. Kärjistetysti voi sanoa, että lapsi joutuu tekemään "äidinmurhan", ettei itse tulisi sielullisesti surmatuksi. Tästä mielensä puolustautumisliikkeestä hän pysyy yleensä lähes kokonaan tietämättömänä. Rakkautettomaan perheeseen syntynyt lapsi ajautuu näin ainakin osittain katkaisemaan tunnesiteensä vanhempiinsa. Vastavuoroisen rakkauden puute tuottaisi hänelle muuten liikaa tuskaa.

Ajatukseni oli, että tällaisen varhaislapsuuden ja nuoruuden läpikäynyt saattaa myöhemmällä iällä piilotajuisesti asennoitua samalla tavalla Jumalaan. Hän torjuu Jumalan, koska tuntee olevansa yksin, tietää ettei kukaan kuitenkaan vastaa hänen sisäisen lapsensa avunhuutoon. Parempi lakata haihattelemasta ja myöntää, ettei Jumalaa ole olemasakaan – Hän on vain heikkojen harhakuvitelma, kun nämä eivät kestä todellisuuden kohtaamista sen kaikessa karuudessa. Siten ihmisessä kehittyvät niitä ateistisia tunteita, joita Freudkin omassa ajattelussaan ilmentää.

En tarkoita, että kaikella ateismilla olisi tällainen psykologis-emotionaalinen syntyhistoria: Jumalan kieltämiseen voi varmasti päätyä toisinkin. Samantapaisissa olosuhteissa kasvava nuori saattaa myös kääntyä Jumalan puoleen ja pyrkiä luomaan Häneen sellaista turvaa tarjoavaa ja läheistä kiintymyssuhdetta, johon hänellä ei ole ollut mahdollisuuksia oman perheensä kesken.

Vaikka edellä hahmottelemani selitys on minusta järkeenkäypä, sanoisin jopa ilmeinen, en ole törmännyt siihen psykoanalyttisissä julkaisuissa. Onko niin, että analyysin piirissä ateismia pidetään ihmisen normaalina olotilana, uskoa Jumalaan taas jotenkin epäilyttävänä ja tulkintaa vaativana? Puhu psykoanalytikolle hengellisistä kysymyksistä ja näet kulmakarvojen kohoavan. Tai sitten kohtaat vaivaantuneen hiljaisuuden. Et aina, mutta useimmiten.

Mitä löydän psykoanalyysistä?

Aiheeni on juutalainen metafysiikka, mutta huomaan pohtivani psykoanalyysiä ja kokemuksiani sen parissa oman juutalaisen identiteettini pohjalta. Jotkut sanovat, että psykoanalyysi on perinyt paljon juutalaisuudelta, olivathan Freud ja lukuisat muut analyysin pioneerit juutalaisia, ja heidän ajattelussaan on piirteitä, jotka voi tunnistaa myös juutalaisista teksteistä ja perinteestä. Vaikka näin ei olisikaan – eihän psykoanalyysi ole perinyt esimerkiksi uskoa persoonalliseen Jumalaan – voin juutalaisena selkiyttää ajatuksiani sekä sen avulla, mitä psykoanalyysistä löydän, että sen avulla, mitä koen siitä puuttuvan.

Valtaosa niistä analytikoista ja terapeuteista, joiden kanssa olen asiasta keskustellut, mieltää psykoanalyysin osaksi sekulaaria kulttuuria. Jotkut heistä tosin lisäävät, ettei psykoanalyysi sisällä mitään omaa arvomaailmaa. Se on heidän mukaansa pelkkä neutraali väline asiakkaan itsetutkiskeluun ja psyykkiseen hoitoon samaan tapaan kuin jokin lääkärin instrumentti – hoidon kohteena vain on ihmisen mieli.

Omat kokemukseni ja lukemani kirjallisuus todistavat minusta kuitenkin siitä, että psykoanalyysillä on, jollei suoranaista sanomaa, niin kuitenkin tunnistettava arvomaailma,

jonka sen parissa työskentelevät ihmiset jakavat. Useat näistä arvoista ovat sellaisia, joita arvostan ja joiden vuoksi olen viettänyt suuren osan aikuista elämäni psykoanalyysin läheisyydessä.

Jari Ehrnrooth esitti asiasta yhden huomion uuden roomaaninsa *Mahdollisuuksien piiri* julkistamistilaisuudessa. Hänestä psykoanalyysin voi jossain määrin rinnastaa itämaisten meditatiiviseen perinteeseen. Mikä muu instituutio tai traditio kuin psykoanalyysi tarjoaa maallistuneessa, länsimaisessa kulttuurissa vastaavan tilaisuuden tutkia omaa sisäistä maailmaansa, hän kysyi.

Ehrnrooth nimeää tässä osuvasti psykoanalyysin keskeisen päämäärän: auttaa ihmisiä syventämään omaa itseymmärrystään. Psykoanalyysi katsoo, että mielemme sisäiset, piilotajuiset prosessit ohjaavat käyttäytymistämme ja sosiaalisia roolejamme paljon enemmän kuin yleensä kuvittelemme.

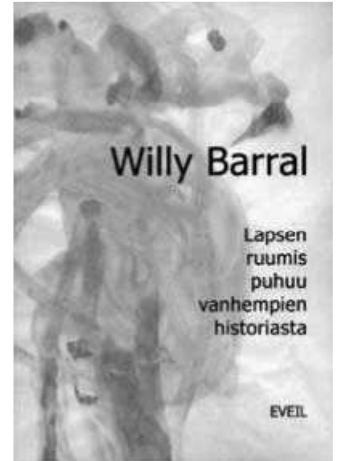
Suomessa **Mikael Enckell** on rinnastanut psykoanalyytin näkemyksen ihmisen tiedostamattomasta Raamatulle perustuvaan jumalkuvaan. Molemmissa tapauksissa uskotaan, että ihmisen elämässä tärkeintä ja vaikuttavinta ei ole se, mikä näkyy, vaan se, mikä pysyttelee kätöksessä. Tässä mielessä Siinain mooseslainen ja Wienin freudilainen valankumous olisivat sukua keskenään, vaikka eivät luonnollisesti sama asia olekaan.

Mielestäni psykoanalyysin näkemyksessä ihmisen piilotajunnasta ja pyrkimyksessä tukea asiakkaiden psyykkistä rakentumista ja kasvua on erotettavissa selkeä, eettinen ulottuvuus. Toki ihminen, joka analyysissä tai terapiassa on syventänyt itsetuntemustaan, on yhä vapaa tekemään valintoja oikean ja väärän, rakentavan ja tuhoavan välillä. Psykoanalyttikot eivät opeta moraalia.

Sen sijaan voi sanoa, että ihminen joka on käynyt terapiassa, on kasvaneen itseymmärryksensä myötä laajentanut valinnanvapauttaan. Enää hän ei ole sisäisesti yhtä pakotettu toimimaan tietyllä, itselleen ominaisella tavalla, esimerkiksi riidan hetkellä huutamaan ja räyhäämään läheisilleen tai ehkä vaikenemaan ja sulkemaan kaikki tunnehanat. Enää hän ei voi sanoa: "Kas vain kun sattui, mikähän minuun meni?" Nyt hän jo aavistaa, miltä psyykkiseltä pohjalta hänen reaktionsa on noussut. Hän on menettämässä viattomuutensa ja ottamassa aiempaa syvemmin vastuuta itsestään.

Lapsuuden "ylisukupolviset" traumat

Itselfreflektion ja sen myötä kasvavan vastuuntunnon ihanteille läheistä sukua on oivallus lapsuuden kokemusten merkityksestä aikuisen ihmisen persoonallisuuden muotoutumiselle. Psykoanalyysi on tässä toiminut edelläkävijänä.

Willy Barral on lasten psykoanalyysin erityistuntija.

Kaksi vuotta sitten suomeksi ilmestynyt kirja *Lapsen ruumis puhuu vanhempien historiasta* esittelee **Willy Barralin**, ranskalaisen psykoanalyttikon huomioita lapsista ja näiden tunnesuhteista vanhempiinsa. Työskenneltyään psyykkisesti ja ruumiillisesti oireilevien pienten lasten, jopa vauvojen kanssa Barral on havainnut, että näiden vaivat eivät ole säsäntäisiä kuten Freud esittää, vaan heijastelevat sitä, että he ovat ottaneet hennoille harteilleen vanhempiensa selvittämättömät traumataakat. Hänen mukaansa lapsi on olento, joka herkästi aistii vanhempiensa tunnetilat, myös sellaiset, joita nämä yrittävät salata tai joista eivät itsekään ole tietoisia.

Yleensä vanhemmat eivät ymmärrä lapsensa ruumiin saattamia tunneviestejä, vaan ryhtyvät hoitamaan vain fyysistä oireilua: ihottumaa, univaikeuksia, ylivilkkautta, ruumiin sellittämättömältä tuntuvia kiputiloja jne. Lapsen perimmäinen hätä ei tällä tavoin kuitenkaan tule kohdatuksi.

Barral kehottaa vanhempia kertomaan lapselle avoimesti, mitä perheessä tapahtuu ja miltä heistä itsestään tuntuu, sillä lapsi tietää kuitenkin, kun jotain on vialla. Barral astuu tässä tavallisen psykoanalyysin raamien ulkopuolelle ja vaikuttaa lähes mystikolta. Hän toistaa useasti, että lapsi tajuaa vakavissa tilanteissa sellaisenkin sanojen merkityksen, joita ei ole koskaan aiemmin kuullut, kunhan vanhemmat vain katsovat häntä silmiin ja heidän puheensa on aitoa ja todellista.

Tähän voi lisätä, että kabbalan mukaan lapsi syntyessään tietää kaiken, tuntee koko Tooran, mutta unohtaa vähitellen tietämänsä. Kyse ei ole pelkästä sentimentaalista kieli-kuvasta, vaan juutalaisen mystiikan monimielisestä, metafysisestä ja metapsykologisesta kannanotosta. Sikäli kuin juutalaiset uskovat, että he ovat saaneet Tooran Jumalalta, sana "kabbala" viittaa viime kädessä Jumalan ja hänen rakautensa vastaanottamiseen. Itse ymmärrän sen tarkoittavan myös sitä, kuinka vanhemmat vastaanottavat pienokaisensa maailmaan, nämä Jumalan kaikkietävät lähetit, jotka koko olemuksellaan heijastavat luojansa kirkkautta.

Barral rohkaisee myös vanhempia käsittelemään niitä traumaattisia kokemuksia, joita heillä on ollut *omassa* lapsuudenympäristössään. Myös heidän mielensä ja ruumiinsa ovat imeneet itseensä sen, mistä *heidän* vanhempansa eivät ole osanneet puhua. Barral käyttää termiä ”ylisukupolvinen” kuvatessaan ilmiötä, jossa lapsi perii edeltävien sukupolvien kumulatiiviset, työstämättömät tunteet, kipeät menetykset ja sielunhaavat. Tiedostamattomaan painuneiden traumakokemusten vaikutus heikkenee sukupolvesta toiseen, mutta ne ylitetään kokonaan vasta, kun ne tiedostetaan, sanoitetaan ja sitä kautta kohdataan.

Psykoanalyysi ja arvot

Olen edellä pyrkinyt osoittamaan, että psykoanalyysissä on nähtävissä joitain tärkeitä, arvoväritteisiä piirteitä. Näitä ovat käsitys ihmisen tiedostamattoman sielunelämän merkityksestä, pyrkimys auttaa potilaita heidän itseyttämyksensä kehittämisessä ja psyykkisessä kasvussa, usko lapsuudenkokemusten vaikutuksesta aikuisen elämään ja persoonallisuuden muotoutumiseen sekä näkemys, että ruumiimme joutuu joskus sairastumiseen saakka kantamaan niitä tunteita, joita emme ole tiedostaneet ja joista emme ole pystyneet kanssaihmistemme kanssa puhumaan.

Psykoanalyysin kirjallisuudesta saa kuitenkin suurennuslasilla etsiä mielipiteitä ihmiselämän perimmäisistä kysymyksistä. Tarkoitan näillä muun muassa Jumalan olemassaoloa, ajan arvoitukseisuutta, ihmisen kuolevaisuutta, tuonpuoleisen elämän mahdollisuutta sekä sellaisia ikuisia kysymyksiä kuin ihmiselämän tarkoitus, miksi kärsimystä on niin paljon, mistä pahuus kumpuaa, mikä ihmisen tehtävä täällä on, ja onko ihmiskunta ja koko maailmankaikeus matkalla johonkin vai onko kaikki vain atomien sattumanvaraista, tarkoituksetonta leikkiä.

Psykoanalyysillä ei ole omaa filosofiaansa, jossa se pyrkisi ottamaan kantaa näihin elämän suuriin kysymyksiin. Tämä ei luonnollisesti tarkoita, etteivätkö analyytikot ja terapeutit muiden ihmisten tavoin etsisi niihin omia, henkilökohtaisia vastauksiaan. Näitä elämänsä perusarvoja heidän ei psykoanalyttisen teorian mukaan kuitenkaan pidä tuoda esiin kliinisessä työssään, koska hoidon tavoitteena on potilaan itsetuntemuksen kartuttaminen, ei hänen arvomaailmansa ohjailu.

Tällaisessa analyytikon pyrkimyksessä kantaa ottamattomuuteen on kaksi vakavaa ongelmaa. Ensiksikin psykoterapiapotilaan arvomaailma ei ole jotain, joka on hänessä valmiina, ikään kuin odottamassa tilaisuutta Macbethin kaltaiseen suureen yksinpuheluun. Voidaksemme tutkia ja kehittää edelleen elämänarvojamme tarvitsemme syvälle käyviä

ja luottamuksellisia keskusteluja kanssaihmistemme kanssa. Ihmiselle on tärkeää kuulla, miten toiset suhtautuvat elämän perimmäisiin kysymyksiin ja siihen, millaisten arvojen pohjalta rakentaa hyvä elämä.

Joskus on käynyt mielessä, että psykoterapeutit väistävät avointa vuoropuhelua näistä aiheista yksinkertaisesti siksi, etteivät itse ole pohtineet niitä kovin syvällisesti. Heitä kenties pelottaa, että asia paljastuu, ja he menettävät auktoriteettiasemansa potilaansa silmissä. Tai ehkä terapeutilla on omat voimakkaat maailmankatsomukselliset näkemyksensä, mutta hän kätkee korttinsa, koska tuntee, että asiakas ei ehkä ole samoilla linjoilla hänen kanssaan.

Toiseksi, vaikka psykoterapeutti ei halua antautua avoimeen mielipiteenvaihtoon, se ei tarkoita, että hänen henkilökohtaiset arvonsa eivät silti tavalla tai toisella käy ilmi. Ihminen ilmaisee itseään, ajatuksiaan ja tunteitaan monella muullakin tavoin kuin selkeästi lausutuilla sanoilla.

Psykoterapiassa asiakas, joka on asettunut riippuvaiseksi auttajastaan, seuraa tarkasti tämän kaikkea viestintää. Hän panee vaistomaisesti merkille terapeutin vähäisetkin äännähdykset, liikehdinnän, äänensävyt, sanavalinnat, katseet, muutoksen kädenpuristuksessa jne. Siten hän vähitellen oppii tuntemaan terapeuttinsa ajattelutavan paremmin kuin tämä osaa arvatakaan.

Erityisen herkästi asiakas seuraa terapeuttinsa reaktioita puhuessaan itselleen kaikkein tärkeimmistä asioista: lapsuudenkodistaan, ihmissuhteistaan ja ajatuksistaan elämän perimmäisistä kysymyksistä. Jos potilas on uskova ihminen, hän hakee terapeutilta psykologisen avun ohella myös ymmärrystä hengelliselle etsinnälleen ja kokemuksilleen, toivoo, että hän terapeutin avulla oppisi elämään – aiempaa metaforaa käyttäkseni – sekä ristin vertikaalilla että horisontaalisella akselilla.

Jokin aika sitten menin Therapiea-säätiön järjestämään koulutustilaisuuteen kuullakseni esitelmän, jonka otsikko *Onko uskonto vain infantiili neuroosi?* vaikutti lupaavasti kyseenalaistavan Freudin uskontoa leimaavan, tunnetun lausahduksen. Olen tottunut psykoanalyysin kielteiseen asennoitumiseen uskuntoon, mutta toivoin tällä kertaa kuulevani valtavirrasta poikkeavan näkemyksen.

Esitys tuotti minulle kuitenkin pettymyksen. Sen sijaan, että puhuja olisi puolustanut uskontoa Freudin ennakkoluuloilta, hän asettuikin puolustamaan Freudia niiltä kriitikoilta, jotka arvostelivat tämän torjuvaa asennetta ihmisten hengellisyteen. Hänen mielestään Freud oli korkeintaan uransa alkupuolella suhtautunut uskuntoon varauksellisesti, mutta hänen asenteensa oli pian kehittynyt myönteiseksi, ja hänestä uskonto onkin ihmisen yritys selviytyä psyykkisesti eheänä kovassa maailmassa.

Esitelmöitsijän myönteisten ja rakentavien puheiden takaa huomasi kuitenkin uskonnollisuutta jollain tapaa vähätelevän perusasenteen, saman, johon usein olin törmännyt psykoanalyttisissä yhteyksissä. Vaikutelmani vahvistui, kun esitelmöitsijä kummasteli niitä uskovia asiakkaita, jotka "tenttaavat" terapeuttiaan tämän uskonnollisista näkemysistä. Puhuja evästi paikalla olevia kollegoitaan muun muassa seuraavasti: "Kaikki uskonnolliset potilaat etsivät samanhenkistä, mieluiten samaan uskontokuntaan kuuluvaa terapeuttia itselleen vain siitä syystä, että heidän uskonsa ei joutuisi tarkastelun alaiseksi."

Kun esityksen jälkeen puutuin edellä mainitsemaani väitteeseen, esitelmöitsijä reagoi siihen voimakkaasti ja löysikin lauseen muistiinpanoistaan muodossa "Jotkut uskonnolliset potilaat ...". Jatkoin sanomalla, että minun on helppo keksiä muitakin syitä siihen, miksi uskovat asiakkaat haluavat kuulla terapeuttinsa asennoitumisesta uskontoon. He tahtovat luonnollisesti varmistua siitä, että heidän uskoaan ja hengellisyyttään ymmärretään. Nämä aiheet herättävät ihmisissä suuria tunteita, koska kysymykset ovat monille niin tärkeitä, ja voisi toivoa, että asiakkaiden hengellisyyteen suhtauduttaisiin kunnioituksella.

Esitelmöitsijä kuunteli huomautustani selvästikin vakavissaan, mutta tilaisuuden nuorehko puheenjohtaja tuntui hätääntyvän sananvaihdoista ja päätti keskustelun lyhyeen.

Seminaarin toisen esitelmöitsijän näkemykset uskonnosta olivat huomattavasti edellistäkin puhujaa kielteisemmät. Hän halusi kaivautua syvälle psykoanalyysin ja uskonnon suhteisiin ja osoittaa, että ne perimmäiseltä luonteeltaan sulkevat toisensa pois. Hänen mukaansa Freudin luoma psykoanalyttinen teoria ja siihen nojaava kliininen työ perustuvat vain ja ainoastaan luonnontieteeseen.

En voi väittää, että olisin ymmärtänyt kaiken, mitä esitelmöitsijä sanoi psykoanalyysin perimmäisestä luontees-

ta. Minulle ei myöskään käynyt selväksi, mitä käytännön seurauksia hänen mielestään sillä olisi, että psykoanalyysi tunnustettaisiin perustaltaan ja ominaislaadultaan luonnontieteeksi. Sellainen vahva käsitys minulle kuitenkin muodostui, että niille potilaille, jotka uskaltautuvat puhumaan omista hengellisistä kokemuksistaan, se tuskin tietää hyvää.

Kaiken kaikkiaan arvelen, että sellainen analyysi- tai terapiasuhde, jossa osapuolten asennoituminen elämän suuriin, "metafyysisiin" kysymyksiin on kovin erilainen, ajautuu ennemmin tai myöhemmin vaikeuksiin. Niin tapahtuu, vaikka terapeutti kuinka yrittää kätkeä asiakkaaltaan omat mielipiteensä ja syvimmät arvonsa – asiakas vaistoaa ne kuitenkin.

Sokea piste

Kun olen edellä arvostellut psykoanalyysiä siitä, että sillä on jokin sokea piste ihmisen hengellisyyden suhteen, en tarkoita psykoterapeutteja yksilöinä, vaan sitä, että psykoanalyysissä ja -terapiassa itsessään on sisäänrakennettuna elementtejä, jotka torjuvat uskontoa ja hengellisyyttä.

Ilmeisesti ongelma juontuu Freudiin asti, onhan hän psykoanalyysin alullepanija ja sen merkittävin suunnannäyttäjä. Tavallaan kaikki, jotka toimivat psykoanalyysin parissa – niin terapeutit kuin heidän asiakkaansa – joutuvat liikkumaan Freudin mielen ja kielen rajaamassa tilassa. Huolimatta siitä, että psykoanalyysi on sadan vuoden aikana paljon kehittynyt, he ovat kaikki kuitenkin jossain määrin Freudin vankeja.

Michel Grunstein on helsinkiläinen kauppatieteitten maisteri ja vapaa toimittaja.

Israel vuonna 5772

Esitelmä- ja keskustelutilaisuuksien sarja syksystä 2011 kevääseen 2012
Helsingin yliopisto, päärakennuksen sali 13, Fabianinkatu 33 (3. krs)

Maalis-huhtikuun 2012 tilaisuudet:

ti 13.3.2012 klo 18.00 **Israel juutalaisen koulun opetuksessa**
apulaisrehtori *Daniel Weintraub*

ti 24.4.2012 klo 18.00 **Israel — sosiaalisen median ja teknologian edelläkävijä**
mediatutkija *Lilly Korpiola*

Tilaisuuksiin on vapaa pääsy. Tervetuloa!

Järjestäjänä Helsingin Suomi-Israel Yhdistys ry (lisätiedot *Anna Muukkonen*, p. 040-760 0446)

AJANKOHTAISTA EU:STA JA ISRAELISTA

*Euroopan parlamentin jäsen **Hannu Takkula** piti juhlapuheen Keren Kajemet Finland ry:n perinteisessä puiden uudenvuoden eli tu bišvat -juhlassa 12.2.2012. Kirjoitus on lyhennelmä tästä puheesta, jonka mottona oli: Holokaustin muisto ei saa kuolla!*

Muutama vuosi sitten olin panemassa alulle holokaustin muistopäivän viettoon Euroopan parlamentissa. Silloin oli paikalla vain kourallinen ihmisiä. Nyt tämä tilaisuus on vakiinnuttanut paikkansa parlamentin toiminnassa, ja samalla holokaustin muiston vaalimista pidetään parlamentin merkittävänä velvollisuutena. Tämänvuotinen tilaisuus 24. tammikuuta oli tästä erityisen selvä osoitus. Paikalla olivat sekä parlamentin nykyinen puhemies **Martin Schultz** että juuri kautensa päättänyt **Jerzy Buzek**. Molemmat edellyttävät, että Euroopan parlamentin on huolehdittava, ettei natsien toimeenpanema kansanmurha unohdu, ja ettei mitään vastaavaa pääse tapahtumaan enää koskaan.

Euroopan parlamentin puhemiehen läsnäolo osoittaa, kuinka EU:n korkeimmalla tasolla holokaustin muiston vaaliminen nähdään tärkeäksi. Tilaisuudessa puhuivat myös Euroopan juutalaiskongressin johtaja **Moshe Kantor**, Israelin diplomaatiasta ja diasporassa asuvista vastaava ministeri **Yuli-Yoel Edelstein** sekä vuonna 1962 pidetyn Adolf Eichmann-oikeudenkäynnin pääsyyttäjä **Gabriel Bach**. Nämä puhujat toivat juhlaan vahvan inhimillisen ulottuvuuden, joka ei liity tiettyihin historian tapahtumiin ja poliittisiin kannanottoihin. Kysymys on kansakunnasta, jonka olemassaolo on ollut vakavasti uhattuna. Tämän muiston kunnioittaminen panee meidät pohtimaan, mikä eurooppalaisuudessa on arvokkainta ja minkä varassa voimme rakentaa tulevaisuuttamme.

Tammikuun 20. tuli kuluneeksi 70 vuotta Wannseen kartanossa Berliinin lähellä pidetystä kokouksesta, jossa korkeat SS:n edustajat päättivät suunnitelmista Euroopan juutalaiskysymyksen "lopulliseksi ratkaisemiseksi". Kokouksessa viisitoista natsijohtajaa luonnosteli suunnitelman kaikkien juutalaisten karkottamiseksi ja tuhoamiseksi. Eräs heistä oli **Adolf Eichmann**, josta tuli "lopullisen ratkaisun" arkkitehti ja toteuttaja. Myöhemmin Nürnbergin natsioikeudenkäynnin yhteydessä hänen nimensä tulikin esiin lukuisia kertoja.

Euroopan parlamentin puheenjohtaja Martin Schultzin puhe oli siinä ilmaistujen ajatusten kannalta erityisen mer-

*Euroopan parlamentin puhemies **Martin Schultz** puhuu holokaustin muistotilaisuudessa EU:ssa. Kuva: YouTube/eurojewcong.*

kittävä. Samalla se oli vilpittömyydessään hyvin koskettava. Schultzilla oli saksalaisena aivan erityinen näkökulma muistojuhlan teemaan ja jopa henkilökohtainen yhtymäkohta tuon aikakauden tapahtumiin. Hänen isänsä täytti 30 vuotta Saksan itärintamalla samana päivänä kun SS:n edustajat suunnittelivat Wannseessä juutalaisten tuhoamista.

Puhuessaan henkilökohtaisista lähtökohdistaan käsin Schultz onnistui samalla puhumaan yleisellä, inhimillisellä tasolla niin, että puheesta muodostui merkittävä puheenvuoro perimmäisten eurooppalaisten arvojen puolesta. Hän korosti, että tämän päivän saksalaiset eivät ole syyllisiä, mutta ovat vastuullisia — vastuullisia muistamisen vaalimisesta ja siitä, ettei se, mitä joskus tapahtui hänen kansakuntansa nimissä, enää milloinkaan tapahtuisi uudelleen. Lisäksi hän mainitsi, että hänen ensimmäinen poliittinen velvollisuutensa Saksan edustajana on ilmaista kaikkien edessä: *ei enää koskaan!*

Ministeri Edelsteinin puhe palautti mieliin sen reaali maailman, jossa me kaikki nyt elämme. Israelin lähialueella on

valtio, jonka tavoitteena on Israelin tuhoaminen. Antisemitismi, holokaustin kieltäminen ja juutalaisten hävittäminen ovat ainesosia, jotka muodostavat erään olennaisen tekijän Iranin valtiollisessa ideologiassa. Maailmanrauhasta huolta kantavat näkevätkin jo painajaisia, koska Iran ponnistelee jatkuvasti ja päättäväisesti saadakseen valmistetuksi itselleen ydinaseen. Mikäli he onnistuvat ja heidän pahimmat suunnitelmansa toteutuvat, ei pelkästään Israelin turvallisuus ole uhattuna, vaan ilmeisenä vaarana olisi yhteenoton laajentuminen jopa maailmanlaajuiseksi.

Vaikka holokausti synnytti aikoinaan silloittamattoman kuilun ihmisten ja kansanryhmien välille, voi sen muistaminen liittää nyt ihmisiä syvällä tavalla yhteen. Yhteisenä uhanamme ovat nyt samat epädemokraattiset, totalitaristiset ja fundamentalistiset pyrkimykset, jotka muutama vuosikymmen sitten olivat suistaa tuhon tielle koko eurooppalaisen sivistyksen. Tuhottujen muiston kunnioittaminen asettaa kaikki meidät eurooppalaiset nöyrälle paikalle. Se myös kutsuu meitä kaikkia toimimaan määrätietoisemmin Iranin synnyttämän uhan torjumiseksi.

Euroopan parlamentin puitteissa on työn alla ollut pitkään komission valmisteleva EU:n ja sen jäsenvaltioitten sekä Israelin välinen kaupallinen assosiaatiosopimus. Israelin kohdalla kysymys on korkealaatuisten lääketieteellisuuden tuotteitten pääsystä EU:n markkinoille. Toteutuessaan sopimus mahdollistaisi lääkekaupan, josta koituisi hyötyä kaikille osapuolille. Sopimuksen voimaansaattamiseen tähtäävä työ on kuitenkin viivästynyt aivan tarpeettomasti, koska parlamentin piirissä on henkilöitä, jotka pystyvät viivyttämään sopimukseen liittyvää lainsäädäntötyötä.

Euroedustajien tahallinen ja järjestelmällinen vitkastelu on osoitus asenteesta, jonka tarkoituksena on evätä Israelilta etuuksia, vaikka samalla omat edut kärsivät. Kysymys ei ehkä ole varsinaisesta juutalaisvastaisuudesta, mutta ainakin tällainen toiminta paljastaa, etteivät kaikki eurooppalaiset ole lämpimästi Israelin ystäviä. Hyvän naapuruuden ja kumppanuuden sekä paremman yhteistyön, luottamuksen ja ymmärryksen alalla on vielä paljon tehtävää.

Meidän on syytä jatkaa työtämme eurooppalaisten arvojen, demokratian, ihmisoikeuksien, sananvapauden, uskonnonvapauden, kaikkien kunnioittamisen ja parhaimpien kansalaisyhteiskunnan arvojen puolesta. Näin toimissamme uskon valoisampaan tulevaisuuteen.

Anne Frank -näyttely Suomessa

Anne Frank – historiaa nykypäivälle -näyttely kiertää tämän vuoden ajan Suomessa seuraavan aikataulun mukaisesti:

Helsinki	30.1.–22.2.
Turku	5.3.–23.3.
Hämeenlinna	2.4.–23.4.
Raahe	3.5.–23.5.
Vaasa	4.6.–29.6.
Kokkola	1.8.–23.8.
Kuopio	4.9.–25.9.
Mikkeli	5.10.–24.10.
Rovaniemi	2.11.–22.11.
Espoo	3.12.–23.12.

Anne Frankin koskettavan tarinan kautta näyttely käsittelee myös oman aikamme ennakkoluuloja, syrjintää ja ihmisoikeuskysymyksiä.

Näyttelyn ytimen muodostavat lainaukset Anne Frankin päiväkirjasta ja valokuvat hänen perheestään. Näyttelyssä seurataan myös muiden henkilöiden kokemuksia syrjinnästä ja vainosta. Eräs näistä on suomenjuutalainen Hanna Eckert. Näyttely ulottuu nykypäivään asti: Syrjintä Suomessa tänään on yksi teemoista.

Näyttely on suunnattu erityisesti nuorille, ja nuoret toimivat myös sen oppaina. Näyttelyn pääjärjestäjä on Amsterdamin Anne Frankin talo.

SIGRID UNDSSET – YSTÄVÄ

David Landau

Tänä keväänä tulee kuluneeksi 130 vuotta norjalaisen Nobel-kirjailijan, Sigrid Undsetin syntymästä. Undset oli suuri Suomen ystävä, joka myös taisteli Euroopan juutalaisten puolesta.

Sigrid Undset syntyi Tanskassa 20. toukokuuta vuonna 1882. Äiti oli tanskalainen, isä norjalainen. Kun Sigrid oli kaksivuotias, perhe muutti Norjaan. Isä kuoli Sigridin ollessa 11-vuotias. Osallistuessaan jo nuorena perheen elannon hankkimiseen hän varttui aikuiseksi nopeasti, kävi kauppakoulun ja 17-vuotiaasta lähtien toimi 10 vuotta toimistovirkailijana suuressa saksalaisten omistamassa konepajayhtiössä Kristianiassa (Oslossa). Oli aikoja, jolloin hän inhosi toimistotöitä ja tunsu tuhlaavansa aikaansa ja nuoruutensa, mutta tuo kokemus oli hyödyllinen. Merkittävä teollisuusyritys opetti hänet työskentelemään järjestelmällisesti ja teki hänestä taitavan konekirjoittajan.

Noin 16-vuotiaana Sigrid kirjoitti ensimmäisen romaaninsa, mutta ei saanut sille kustantajaa. Seuraavat yritykset onnistuivat, ja elämänsä aikana hän kirjoitti 36 kirjaa sekä lukuisia artikkeleita ja esseitä. Vuonna 1928 Sigrid Undset sai kirjallisuuden Nobel-palkinnon keskiaikaan sijoittuvilla romaaneillaan, joista tunnetuimpia ovat *Kristiina Lauritsantytär* ja *Olav Auduninpoika*.

Undsetilla oli vakava maailmankatsomus. Hän rakasti vapautta ja vihasi itsevaltaa. Hän seurasi tarkasti, mitä Saksassa tapahtui, ja vastusti voimakkaasti Hitleriä ja natsismia 1930-luvun alusta lähtien. Hänen kirjansa kiellettiin natsi-Saksassa. Kun saksalaiset miehittivät Norjan vuonna 1940, hän pakeni Ruotsiin ja sieltä Yhdysvaltoihin. Sodan jälkeen hän palasi kotiinsa Lillehammeriin.

Sigrid Undset kuoli 67 vuoden ikäisenä 10. kesäkuuta vuonna 1949. Seuravaana päivänä **Eino Palola** kirjoitti hänestä *Helsingin Sanomissa*:

”Kuuluisuuden saavuttaneenakaan hän ei unohtanut kehtään aikaisemmista tovereistaan, ja hänen vieraanvaraisuutensa oli ehtymätön. Luonteensa aurinkoisen puolen hän osoitti suomalaisillekin käydessään täällä pohjoismaises-

sa kirjailijakongressissa 1935. Sen jälkeen hän on pysynyt maamme hyvänä ystävänä ja hän osoitti sen varsinkin talvisodan aikana.”

Artikkelissaan *Finland fights for her life – her own and that of Europe: Lies and terror are the Soviet and Nazi weapons* (America, March 2, 1940, pp. 565–566) Undset kirjoitti:

”Ei ole kyse pelkästään siitä, että Suomi kieltäytyy antautumasta terroriin. Kuuluissa puna-armeija on sotinut tähän mennessä (19. tammikuuta) Suomen miehiä vastaan onnistuen hyvin vähän. Suomen naisia ja lapsia ja sairaaloiden potilaita ja sairaanhoitajia vastaan he ovat sotineet paljon onnistuneemmin.” Undset jatkaa kirjoittamalla, että norjalaiset ambulanssikuskit olivat kertoneet Neuvostoliiton lentokoneiden pommittaneen siviilikohteita ja aiheuttaneen suuria vahinkoja. Kyseessä ei hänen mukaansa ollut vain Suomen taistelu, vaan koko Euroopan ja Amerikan tulevaisuus.

Talvisodan aikana Undset huutokauppasi Nobel-mitalinsa ja lahjoitti siitä saamansa rahat Suomelle. Hän myös otti kotiinsa kolme sotilasta: 4-vuotiaan Elmin, 3-vuotiaan Toimin ja 2-vuotiaan Eiran.

Ennen toista maailmansotaa Undset otti avoimesti kantaa natsseja vastaan lukuisissa katkeranpureissa esseissä ja artikkeleissa. Kun saksalaiset miehittivät Norjan vuonna 1940, Undsetin oli paettava Yhdysvaltoihin. Siellä hän sodan aikana kertoi maansa taistelusta saksalaisia vastaan.

Yhdysvalloissa Undset liittyi juutalaisten perustamaan hätäkomiteaan Euroopan juutalaisten pelastamiseksi (*Emergency Committee to Save the Jewish People of Europe*) ja oli sen hallituksen jäsen. Komiteaan kuului juutalaisia ja ei-juutalaisia kirjailijoita, julkisuuden henkilöitä ja poliitikkoja. Sen tehtävänä oli levittää tietoa suurelle yleisölle sekä painostaa presidenttiä ja kongressia ryhtymään välittömiin toimiin Euroopan eloon jääneiden juutalaisten pelastamiseksi.

Undset suhtautui lämpimästi juutalaisiin ja sionismiin. Kirjeessään professori **Joseph Klausnerille** hän kirjoitti vuonna 1943:

"Tärkein tehtävämme on nyt pelastaa ne juutalaiset, jotka ovat yhä elossa Euroopassa. Hätäkomitea tekee parhaansa tämän suuren työn onnistumiseksi. Mutta on toinen yhtä tärkeä tehtävä: on luotava kansallinen kotimaa juutalaisille, joilla ei ole kotimaata, ja kaikille juutalaisille, jotka eivät pysty tai eivät halua assimiloitua muihin kansoihin."

"Toivon, että me, jotka halveksimme antisemitismiä, tätä hävettävää ilmiötä, vihaamme sitä vielä enemmän kohdatessamme näitä kauheita rikoksia, jotka on tehty Euroopan juutalaisuutta vastaan, ja aiomme taistella sitä vastaan katkeraan loppuun asti. Juutalaisilla on oikeus puolustaa itseään tulevaisuudessa ja luoda itsenäinen valtio, jolla on kaikki tarvittavat toimielimet. Silloin juutalaiset tietävät, että he voivat luottaa rehellisten miesten ja naisten tukeen ympäri maailmaa ja myös amerikkalaisten, brittien, norjalaisten, tanskalaisten ja hollantilaisten juutalaisten tukeen.

Silloin juutalaiset voisivat puolustautua vihollisiaan vastaan uutena heprealaisena kansana."

Helsingin Sanomien muistokirjoituksessa Eino Palola kirjoitti vielä:

"Hän muutti v. 1919 Lillehammeriin, josta hän myöhemmin osti maatilan ja kuljetutti sinne edellisen asuntonsa hirsi hirreltä, esine esineeltä. On merkillistä, kuinka paljon hän sai aikaan, sillä hän hoiti itse talouttaan, kalusti kotinsa erittäin hyvällä maulla ja suoritti kaikki perheenmännän tehtävät, jotka varsinkin hänen avioliittonsa alkuvuosina olivat hyvinkin raskaita."

Toukokuussa 2007 Undsetin koti *Bjerkebak* avattiin yleisölle Lillehammerissa. Koti on pyritty entistämään sellaiseksi kuin se oli kirjailijan elinaikana. Myös Norjan valtio osoittaa kunnioitusta kirjailijaa kohtaan: Sigrid Undsetin kuva on Norjan 500 kruunun setelissä ja kahden kruunun postimerkissä.

David Landau on Tampereella vapaana tutkijana toimiva filosofian maisteri ja diplomi-insinööri, joka on myös Tampereen Suomi-Israel-yhdistyksen hallituksen jäsen. Lisätietoja Sigrid Undsetista löytyy verkkosivulta www.modeemi.cs.tut.fi/~david/undset/Undset.html.

Vuoden 2012 juhlapäiviä ja -aikoja Israelissa

Vainojen uhrien muistopäivä	27. tammikuuta 2012
Tu bišvat – puiden uusivuosi	8. helmikuuta 2012
Purim	7.-9. maaliskuuta 2012
Pesah – juutalaisten pääsiäisaika	6.-14. huhtikuuta 2012
Jom Hasoa – natsien uhrien päivä	19. huhtikuuta 2012
Jom Hazikaron – kaatuneiden päivä	25. huhtikuuta 2012
Itsenäisyyspäivä	26. huhtikuuta 2012
Lag baomer	10. toukokuuta 2012
Jerusalem-päivä	20. toukokuuta 2012
Šavuot – viikkojuhla	26.-28. toukokuuta 2012
Tiša be'av – suru- ja paastopäivä	28.-29. heinäkuuta 2012
Roš hašana – uusivuosi	16.-18. syyskuuta 2012
Jom kippur – suuri sovituspäivä	25.-26. syyskuuta 2012
Sukkot – lehtimajanjuhla	30. syyskuuta - 7. lokakuuta 2012
Simhat tora – lain ilojuhla	8.-9. lokakuuta 2012
Hanukka	8.-16. joulukuuta 2012

Juutalaisen kalenterin vuorokausi vaihtuu auringon laskiessa. Siksi juhla-aikoihin on sisällytetty myös aattopäivät.

KIBBUTSILIIKE

Viime vuosi oli kibbuttsiliikkeen satavuotisjuhlavuosi. Sen kunniaksi jatkamme viime numerossa aloitettua kibbuttsiliikkeen esittelyä kertomalla sen nykytilasta. Kirjoituksen lähteenä on kibbuttsiliikkeen verkkosivuilta (www.kibbutz.org.il) löytyvä esittelyteksti, jonka on hepreasta suomentanut Juha-Pekka Rissanen.

Yhteisön vastuu jäsenistään

Yhteisöllisyyden tuki yhteiselle hyvinvoinnille on aina ollut kibbutsin DNA. Sekä yhteisomistukselliset että ”uudistuvat” kibbutsit, joista jälkimmäiset ovat vähentäneet yhteisomistusta, katsovat olevansa velvollisia huolehtimaan siitä, että kibbutsin jäsenten keskinäisen vahvan osallistumisen pelisäännöistä pidetään kiinni. Nehän on tarkoitettu suojelemaan ja turvaamaan kibbutsin heikkojen hyvinvointia sekä yhteisön vahvuutta. Lisäksi niillä estetään jäsenten väliset suuret erot ja taataan tuotantovälineiden yhteisomistus. Osallisuus toteutuu koulutuksessa, terveydenhoidossa, erityistarpeita edellyttävien huolehtimisessa, välineistössä ja sosiaalisessa turvallisuudessa. Rahoitus tähän kaikkeen tulee verosta, jonka jokainen jäsen maksaa budjetistaan tai palkastaan.

Nykyisinä maailmanlaajan talouskriisin päivinä, jolloin kaupallinen toiminta vähenee ja teollisuudesta saatavat tulot pienenevät, koetellaan kibbutsin taloudellista vahvuutta, mutta myös – eikä yhtään vähemmän tärkeänä – yhteisön ja sen jäsenten keskinäisen osallistumisjärjestelmän vahvuutta.

Monien israelilaisten iloksi kibbutsia pidetään kuitenkin jälleen houkuttelevana elämäntapana, joka tarjoaa laadukkaan ja arvopohjaisen vaihtoehdon muille elämäntavoille ja asuinympäristöille.

Kibbutsit lukuina

Kibbutseja on nykyisin kaikkiaan 273; niistä 257 on sekulaaria ja 16 uskonnollista. Niistä 75 % sijaitsee haja-asutusalueilla, ja Negevin autiomaa-aluetta lukuunottamatta ne jakautuvat varsin tasaisesti joka puolelle Israelia. Länsirannalla niitä on kymmenen.

Kibbutsin yhteinen asukasmäärä on 120 000, mikä on 1,6 % Israelin koko väestöstä. Vuonna 2007 kirjattiin ensimmäistä kertaa kahteenkymmeneen vuoteen kibbutseille myönteinen muuttoliike: enemmän perheitä ja nuoria liittyi kibbutseihin kuin minkä verran jätti ne.

Kibbutsit lukuina.

Vuonna 2008 kibbutsin tulot ylittivät 32 miljardia sekeliä (n. 6,5 miljardia euroa). 70 % kibbutsin tuloista tulee teollisista tuotantolaitoksista, joita niissä on yhteensä 350. Kibbutsin vuotuisen viennin arvo on ylittänyt 12 miljardia sekeliä (n. 2,5 miljardia euroa).

Kibbutsin maanviljelysala on yhteensä n. 220 000 hehtaaria. Sen tuotanto muodostaa 33 % Israelin koko maataloustuotannosta, mikä antaa 15 % kibbutsin kaikista tuloista. Muita kibbutsin tulonlähteitä ovat turismi, monipuoliseen aloitteellisuuteen perustuva toiminta sekä jäsenten työskentely kibbutsin ukopuolella.

Kibbuttsiliike

Kibbuttsiliike on hallinnollinen elin, joka edustaa kibbutseja Israelin valtiollisten viranomaisten suuntaan. Sen tarkoituk-

sena on vahvistaa kibbutseja taloudellisesti, yhteisöllisesti, demografisesti ja arvopohjaisesti.

Kibbutsiliikkeen eri osastot ja yksiköt tuottavat kibbutseille ja niiden jäsenille palveluja, jotka koskevat niiden taloutta, toimintojen ohjausta, sosiaalisia ja kansallisia tehtäviä, demografista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia, turvallisuutta, koulutusta, työvoimaa, lakipalveluita, naisten aseman edistämistä, kulttuuria ja ulkomaalaisia vapaaehtoisia.

Tämän lisäksi kibbutsiliike on aktiivinen uusien maahanmuuttajien vastaanottamisessa kibbutseille, muun muassa etiopialaisyhteisön jäsenten sulauttamisessa kibbutseihin. Se harjoittaa israelilaisia ja ulkomaisia nuorisoliikkeitä tukevaa kulttuuri- ja koulutustoimintaa. Sillä on myös kustantamo, ja se ylläpitää arkistoja ja tutkimuslaitoksia, sponsoroi opettajien ja kouluttajien seminaareja, teatteriryhmää, tanssiryhmiä ja kamariorkesteria.

Kibbutsiliikkeen satavuotista historiaa on juhlittu monin tavoin. Suomessakin sitä juhlittiin Israelin suurlähetystön ja Karmel-yhdistyksen Lahdessa 5.5.2011 järjestämässä konsertissa. Liikkeen verkkosivujen kibbutsnikkisivun (www.kibbutz.org.il/volunteers) kautta löytyy kuvia ja videoita niin satavuotisjuhlinnasta Israelissa kuin muutakin sekä vanhoja että uusia vapaaehtoisia kiinnostavaa tietoa.

Vaikka kibbuttien luonne on vuosikymmenien aikana muuttunut, kibbutsiliike ottaa edelleen vastaan nuoria vapaaehtoistyöntekijöitä. Joidenkin kibbuttien ulpan-kielikoulu tarjoavat vapaaehtoisille myös mahdollisuuden heprean opiskeluun. Kibbutsiliikkeen ohjelmakeskuksen kautta on tarjolla myös varttuneemmille henkilöille mahdollinen neljän viikon kielikoulu Negevissä sijaitsevassa kibbutssissa ilman työntekovelvollisuutta.

TOISEN TEMPPELIN AIKAINEN SINETTI LÖYTYI JERUSALEMISTA

Melanie Lidman

Sinetti on ensimmäinen löytö, joka liittyy toisen temppelin hallintoon, ja se tuo esiin historian inhimillistä puolta.

Arkeologien löytämä savisinetti on 2000 vuotta vanha, ja sitä käytettiin todistamaan, että temppeliin vietävä uhri oli maksettu. Pienessä peukalonpään kokoisessa sinetissä on arameankieliset sanat "puhdas annettavaksi Jumalalle". Se on ensimmäinen toisen temppelin hallintoon liittyvä esine, joka on löytynyt, ja se kertoo ajan käytäntöjen inhimillisestä piirteestä. Näin toteavat arkeologit, jotka löysivät sinetin Daavidin kaupungin kaivauksista.

Vapaaehtoiset arkeologiopiskelijat löysivät sinetin siivilöidessään huolellisesti maata Siiloan lammikon pohjoispuolelta. Tällä tavalla on löytynyt kolmisenkymmentä vanhaa kolikkoa viiden vuoden aikana.

"Minusta tämä tuntui hanukan ihmeeltä, kun se tapahtui juuri meille", kertoi **Eli Shukron**, Daavidin kaupungin pääarkeologi.

Samanlaiset sinetit on mainittu *Mishnas*-sa: "Se joka halusi antaa juomauhrin meni Yohanenin luo, joka oli vastuussa leimoista. Maksettuaan tietyn summan hän sai tältä

leiman. Sen jälkeen uhraaja meni Ahiyan luo, joka vastasi uhreista, näytti tälle leiman ja sai uhriviinin."

Kulttuuriministeri **Limor Livnat** puhui löydön julkistamistilaisuudessa sen merkityksestä: "Tämä osoittaa juutalaisen kansan yhteyden Jerusalemiin ja temppelivuoreen. Löydöt eivät tähän lopu, niitä tulee koko ajan lisää. Ei ole tulevaisuutta ilman menneisyyttä ja kansan omaa perintöä."

Jerusalem Post online 25. joulukuuta 2011

ISRAEL JA KKL-JNF VESITEKNIIKAN EDELLÄKÄVIJÖINÄ

KKL-JNF

Israelin Keren Kajemet – Juutalainen Kansallisrahasto eli KKL-JNF esitteli laajaa vesiresurssien kehittämistoimintaansa innostuneelle israelilaiselle ja kansainväliselle yleisölle vesitekniikan Watec-näyttelyssä Tel Avivissa 15.–17.11.2011.

Tel Avivissa 15.–17.11.2011 pidetty Watec-näyttely (Water Technologies Exhibition) tarjosi alan asiantuntijoille, ammattilaisille, diplomaateille sekä kaikille ekologiasta, uusiutuvasta energiasta ja vesitekniologiasta kiinnostuneille tilaisuuden tavata, luoda uusia kontakteja sekä päivittää tietoaan alan uusista kehityssuunnista. Messuosastoilla eri

Yarkon-joen vedenpuhdistusta.

organisaatiot esittelivät vesitekniikkaan liittyviä keksintöjä, tuotteita ja palveluita, ja samaan aikaan pidetyssä konferenssissa oli tarjolla asiantuntijoiden luentoja ja paneelikeskusteluja.

Varsinkin nuoret kävijät, joita oli tullut eri puolilta maailmaa, olivat hyvin kiinnostuneita KKL-JNF:n laajoista ja innovatiivisista vesitekniologiaprojekteista, kuten tekojärvien rakentamisesta, jokien tervehdyttämisestä, jätevesien puhdistamisesta ja puistojen kehittamisestä. Kaikki nämä projektit toteutetaan KKL-JNF:n ystävien avulla, joita on kaikkialla maailmassa.

"KKL-JNF on tehnyt työtä vesialalla jo 30 vuotta, ja yhdistyksen tavoitteena on saattaa laaja yleisö tietoiseksi tästä toiminnasta", kertoi KKL-JNF:n kehitysprojektien johtaja **Moshe Cohen**. Vesirakennusinsinööri Moshe Cohen tuli aikoinaan KKL-JNF:n toimintaan mukaan tarkoituksenaan kehittää uusia vesiresursseja. "Projektimme edesauttavat Israelin reuna-alueiden maataloutta ja parantavat yleisesti ympäristön laatua sekä koko maan vesitaloutta", Cohen lisäsi.

Israelia pidetään alan johtavana maana veden kierrätyksessä muun muassa sen ansiosta, että KKL-JNF on ra-

KKL-JNF:n osasto Watec-näyttelyssä.

kennuttanut ympäri maata 220 tekoallasta, joissa käytetään puhdistettua jätevetä ja valumavettä. Tästä vedestä Israelin maatalous saa noin puolet tarvitsemastaan määrästä.

Erästä KKL-JNF:n näyttelyosastolla kävijää, **Lisa McFarlandia** Yhdysvalloista, kiinnosti erityisesti veden kierrätys. McFarland, joka johtaa kolmannen maailman maita avustavaa organisaatiota, oli erittäin vaikuttunut KKL-JNF:n projekteista ja oli halukas aloittamaan yhteistyön KKL-JNF:n kanssa hankkiakseen ammatillista tietoa veden kierrätyksestä. "Veden kierrätys ja jäteveden käsittely ovat asioita, jotka koskettavat koko maailmaa", kertoi McFarland. "Kolmannessa maailmassa ei ole kyse elämän laadusta, vaan elämästä ja kuolemasta. Olen vakuuttunut siitä, että voimme oppia paljon KKL-JNF:n laajasta kokemuksesta."

Toinen tärkeä osa-alue, jossa KKL-JNF toimii, on saastuneiden jokien tervehdyttäminen. Tämä edellyttää saasteiden poistamista, maisemien kunnostamista, maaperän suojelemista ja puistojen kehittämistä. **Ronen Zahavi**, Israelin ympäristöministeriön vesialan asiantuntija, oli myös yksi KKL-JNF:n näyttelyosaston kävijöistä. "On erittäin tärkeää, että teemme yhteistyötä KKL-JNF:n kanssa, jonka panostus

ympäristön suojelemiseen on erittäin merkittävää,” Zahavi kertoi. ”Viime vuosina jokien tervehdyttämisessä on edistytty paljon, mikä on osaltaan myös KKL-JNF:n ansiota.”

KKL-JNF on kaupungin kaduilla virtaavan valumaveden nykyaikaisen käsittelyn johtava taustavoima. Siinä käytetty uusi biosuodatintekniikka on kehitetty Australiassa, ja KKL-JNF edistää sen käyttöönottoa Israelissa Australian KKL-JNF-ystävien avulla. Kaupunkien vesi kulkeutuu biosuodattimien läpi ja käy sitten läpi biologisen puhdistuksen kasvillisuuskerroksen avulla. Prosessin tultua valmiiksi vettä voidaan käyttää puutarhanhoitoon ja jopa tekopohjaveden valmistukseen. Vedenpuhdistuslaitos sulautuu urbaaniin ympäristöön ja näyttää viehättävältä, vihreältä puutarhalta. Yksi biosuodatin toimii jo nyt Kfar Sabassa, ja kaksi muuta on lähitulevaisuuden suunnitelmissa.

Toinen ainutlaatuinen saasteiden puhdistusprojekti on Yarkon-joen Green Basins -projekti. Hanketta varten rakennettujen matala-altaitten sisältämät kotoperäiset vesikasvit tarjoavat luonnollisen elinympäristön bakteereille, jotka hajottavat torjunta-aineita, hormoneja ja kemikaaleja, mikä puolestaan parantaa veden laatua. Puhdistettu vesi virtaa Yarkon-joen keskiosaan, mikä varmistaa joelle pysyvän laadukkaan vesilähteen ja täten auttaa joen ekosysteemin ja sen ympäristön tervehdyttämisessä. Näitä kokeellisia vihereitä altaita on rakennettu myös eteläiseen Dimonaan ja pohjoiseen Sakhniniin.

KKL-JNF:n näyttelyosastolla projekteja esitellyt tohtori **Alena Kalmakov**, joka tutkii veden saasteiden hajottamista Valko-Venäjän yliopistossa, uskoo että yhteistyö KKL-JNF:n ja Israelin valtion kanssa edesauttaisi tutkimustyötä hänen maassaan. Israelin maatalousministeriön pääneuvonantaja **Yuri Oziranski** toi näyttelyyn edustajia entisestä Neuvostoliitosta vedenkäsittelyn ja ekologiakurssin puitteissa. Kurssin

osanottajat kuuntelivat selvityksiä KKL-JNF:n toiminnasta suurella mielenkiinnolla. Jälkeenpäin Oziranski totesi: ”Ei ole epäilystäkään siitä, että Israelissa tehdään tällä alalla työtä, joka on tärkeää myös muille maille.”

Selvitysten välillä **Iris Nevo**, joka oli KKL-JNF:n edustaja näyttelyosastolla, auttoi kävijöitä tilaamaan sähköisen *e-Yarok*-verkkojulkaisun, josta löytyy lisää retkikohteita ja uutisia. ”Käymällä retkikohteissa ihmiset pääsevät lähemmäksi eri projekteja ja asioita, joiden parissa KKL-JNF tekee työtä”, Iris selitti. ”KKL-JNF:n osanotto ja osasto Watec-näyttelyssä antavat tilaisuuden esitellä KKL-JNF:n toimintaa sekä alan ammattilaisille että muille asiasta kiinnostuneille ympäri maailmaa.”

Jerusalem Post online 22.11.2011

Suomennos: Maiju Atzmon/Keren Kajemet Finland ry

KKL-JNF (www.kkl.org.il/eng) on puolivaltiollinen organisaatio, joka perustettiin vuonna 1901 hankkimaan ja kehittämään maata juutalaisasutusta varten. Sitä voidaan pitää maailman vanhimpana ympäristöjärjestönä, joka nykyisin tunnetaan parhaiten puiden istutuksesta ja vesivarojen kehittämisestä.

KKL-JNF:n toiminnalle on vapaaehtoisilla lahjoituksilla aina ollut ratkaiseva merkitys. Suomessa järjestöä edustaa Keren Kajemet Finland ry (www.kkl.fi), jonka kautta myös Suomi-Israel yhdistysten liiton hoitaman valtioneuvos K.-A. Fagerholmin muistometsärahaoston (www.suomi-israel.fi/uusi/KAFesite.pdf) lahjoitukset ohjautuvat.

Hyvänmielenosoitus

Lauantaina 28. huhtikuuta järjestetään Helsingissä ”mielenosoitus”, jonka ideana on kiertää kaikki Helsingissä toimivat suurlähetystöt ja kiittää jokaista maata siellä tehtyjen hyvien asioiden johdosta. Onhan eri maissa tehty valtavan paljon hyviä asioita, jotka helposti jäävät huonojen uutisten varjoon.

”Mielenosoitus” alkaa klo 10:00 Senaatintorilla, mistä suurlähetystökierros lähtee liikkeelle neljänä eri ryhmänä. Kysymyksessä on epäpoliittinen, nuorten helsinkiläisten järjestämä ja kansalaisdiplomatiaksi kutsuma tapahtuma. Tapahtuma päättyy noin klo 15:30.

Lisätietoja: *Juha-Pekka Rissanen*, p. 044-516 6120, juhapekkarissane@hotmail.com.

JACOB BEKENSTEINILLE VUODEN 2012 WOLF-PALKINTO

Israelilainen fyysikko **Jacob Bekenstein** saa merkittävän kansainvälisen palkinnon avaruuden mustien aukkojen termodynamiikkaan liittyvistä tutkimuksistaan. Hän teki sen havainnon, että mustat aukot eivät ainoastaan ime itseensä valoa, vaan myös lähettävät sitä.

Ajan myötä selviää, voittaako Bekenstein myös Nobel-palkinnon niin kuin 33 % aikaisemmista tieteen Wolf-palkinnon saaneista, heidän joukossaan israelilaiset kemistit **Avram Hershko, Ada Yonath** ja **Daniel Schechtman**.

Kansainvälinen Wolf-palkinto myönnetään Israelissa vuosittain saavutuksista tieteen ja taiteen alalla. Vuodesta 1978 lähtien tämä tunnustus on annettu "saavutuksista ihmiskunnan hyväksi ja kansojen välisten hyvien suhteiden edistämisestä .... riippumatta kansallisuudesta, rodusta, ihonväristä, uskonnosta, sukupuolesta tai poliittisista näkemyksistä".

Bekensteinin lisäksi palkinto ojennetaan toukokuussa espanjalaiselle tenorille **Plácido Domingolle**, Berliinin filharmonikoiden johtajalle **Simon Rattlelle**, kahdelle matemaatikolle, kahdelle kemistille ja yhdelle lääketieteen tutkijalle – viimeksi mainitut ovat kaikki Yhdysvalloista.

Domingo on ensimmäinen palkinnon voittanut laulaja. Uransa alussa hän esiintyi neljänä vuonna Israelin oopperassa.

Stephen Hawking, yksi maailman merkittävimmistä fyysikoista, yritti osoittaa Bekensteinin löydöt vääriksi, mutta kuukausien ponnistelujen jälkeen hän myönsi reilusti: "Olin väärässä, israelilainen fyysikko Jacob Bekenstein oli oikeassa."

Ynetnews.com 11. tammikuuta 2012

Wolf-säätiö jakaa vuosittain matematiikan, fysiikan, kemian, lääketieteen, maatalouden ja taiteen palkintoja. Luonnontieteissä Wolf-palkintoja pidetään Nobel-palkintojen jälkeen arvostetuimpina maailmassa. Matematiikassa ja maataloudessa niitä on joskus myös sanottu kyseisten alojen "Nobel-palkinnoiksi". Vuonna 1981 matematiikan Wolf-palkinnon sai suomalaissyntyinen **Lars Ahlfors**.

Wolf-säätiön perustivat vuonna 1975 **Ricardo Wolf** (1887–1981) ja hänen vaimonsa **Francisca Subirana Wolf** (1900–1981). Saksanjuutalaiseen 14-lapsiseen perheeseen syntynyt Ricardo muutti Kuubaan jo ennen 1. maailmansotaa. Hän oli keksijä, joka rikastui teräksen valmistukseen liittyvillä keksinnöillä, ja idealisti, joka tuki **Fidel Castron** vallankumousta. Vuodesta 1961 hän toimi Kuuban Israelin suurlähettiläänä vuoteen 1973 asti, jolloin Kuuba katkaisi diplomaattisuhteet Israelin kanssa, mutta Wolfit päättivät jäädä Israeliin. Espanjalaisissyntyinen Francisca Subirana oli nuoruudessaan huomattava tennistähti.

Jiddiä Tampereella

Sunnuntaina 15.4.2012 FT *Simo Muir* pitää Tampereella esitelmän jiddiän kielen vaiheista 1900-luvulla. Tilaisuus alkaa Suomi-Israel yhdistysten liiton liittokokouksen jälkeen klo 15 ravintola Plevnan kabinetissa (Itäinenkatu 8, Finlaysonin portin vieressä). Tilaisuus on yleisölle avoin ja maksuton. Järjestäjä: Tampereen Suomi-Israel yhdistys.

JAD SARAH – VAPAAEHTOISPALVELUA

Judy Siegel-Itzkovich

Jad Sarahin vammaiskuljetus auttaa pyörätuolissa kulkevaa morsianta tämän häpäivänä.

Vapaaehtoisjärjestö *Jad Sarah* antoi viime vuonna vuodepotilaiden ja hengitysvaikeuksista kärsivien käyttöön 270 000 erilaista lääketieteellistä apuvälinettä.

Jad Sarah avusti yhteensä 420 000 ihmistä eri puolilla Israelia ja säästi näin suuria summia, jotka muuten olisivat menneet julkisista varoista. Mukana oli tarpeellisia välineitä rollaattoreista ja pyörätuoleista ilmapatjoihin ja happilaitteisiin.

Apua saaneiden määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 3,5 %. Ilmaiseksi lainattiin 40 000 pyörätuolia ja 2400 sairaalavuodetta kotikäyttöön. Järjestössä on mukana 6000 vapaaehtoista yli sadalta eri ammattialalta. Viime vuonna mukaan tuli yli tuhat uutta vapaaehtoista.

Jerusalemien entisen pormestarin **Uri Lupolianskin** perustama järjestö myös korjaa apuvälineitä, hoitaa pesulapalvelua vuodepotilaille, esittelee myyntiin tulevia laitteita, tarjoaa ilmaista lainopillista apua ikääntyneille ja vastaa terveydenhoitoa koskeviin kysymyksiin.

Jerusalem post online 12. tammikuuta 2012

Kaikki alkoi siitä, kun sittemmin Jerusalemien pormestarina toiminut *Uri Lupoliansky* nuorena opettajana halusi lainata vedenhöyrystintä sairaalle lapselleen. Huomatuaan, ettei niitä ollut helppo löytää hän osti niitä muutamana ja lainasi niitä muillekin.

Vähitellen perheen pieni asunto alkoi olla tulvillaan erilaisia apuvälineitä, joita ihmiset tarvitsivat vain tilapäisesti, jopa pyörätuoleja. Nähdessään, että tällaiselle avulle oli todellinen tarve, *Uri Lupoliansky* perusti vuonna 1976 isänsä taloudellisella tuella *Jad Sarah* -vapaaehtoisjärjestön, jonka nimen hän antoi holokaustin uhriksi joutuneen äitinsä muistoksi.

Nykyisin *Jad Sarah* (www.yadsarah.org) on Israelin suurin vapaaehtoisjärjestö, ja sillä on 103 toimipistettä eri puolilla Israelia. Toiminta perustuu lähes täysin vapaaehtoisiin avustuksiin, ja sen perusajatuksena on tukea kotihoitoa sekä auttaa sairaita, vammaisia ja vanhuksia pysymään vakituiseen laitoshoidon ulkopuolella niin pitkään kuin mahdollista. Lasketaan, että joka toinen israelilainen perhe on käyttänyt hyväkseen tämän järjestön apua.

Laulujen laulu -konsertti Haminassa

Palmusunnuntaina 1.4.2012 *Folke Gräsbeck* (piano) ja *Suvi Gräsbeck* (laulu, kantele) antavat Israel-aiheisen *Laulujen laulu* -konsertin Haminan Simeon-salissa (Pikkuympyräkatu 34). Konsertti alkaa klo 16, ja sen järjestää Haminan Suomi-Israel yhdistys.

ILLUUSION TODELLISUUS

Ruth Beloff

Taidemuseossa käynti on aina matka lumottuun maailmaan, mutta Israel-museon näyttely *Taikalyhty: nykytaiteen uusia hankintoja* vie elämyksen aivan uusiin ulottuvuuksiin.

Näyttelyyn on kerätty museon kokoelmista kahdeksantoista teosta, jotka eivät ole olleet aikaisemmin esillä, ja sen painopiste on illusioiden luomisessa. Esineet on loihdittu kiehtoviksi fantasiaiksi käyttämällä uusimpia menetelmiä, esimerkiksi videotaidetta, valokuvatekniikkaa ja joskus ääni- ja valomaisemaa. Kaikki ei ole sitä, miltä ensi silmäyksellä näyttää. Maisemissa, huoneissa tai esineissä tärkeintä on illuusion eeterinen tunnelma.

Kuraattori **Susan Landau** kertoo, että kuva palavasta kynttilästä synnytti näyttelyn idean.

Brittitaidemaalari **Jonathan Monkin** teos *Candle Film* (kynttiläfilmi) kestää 6 tuntia 20 minuuttia ja se kuvaa kynttilän palamista paksusta kynttilästä sulaksi ja vähitellen hiipuvaksi vahamassaksi. Esityksessä on mukana projektori, johon täytyy vaihtaa filmiä säännöllisin väliajoin kuvan jatkuvuuden säilyttämiseksi. Avustamassa on teknikko, joka pitää huolta siitä, ettei kuva keskeydy ja että se alkaa aikanaan taas alusta. Kuvaamalla staattisen esineen hidasta muuttumista Monk tutkii muun muassa olemassaolon suhdetta historiaan sekä taiteen luomisen prosessia.

Idean inspiroimana Landau tutki museoon hiljattain tulleita hankintoja löytääkseen teoksia, jotka sopivat unen, fantasian, mystiikan ja illuusion teemaan. Yllättävän nopeasti hän löysi kahdeksantoista teosta tähän lumovoimaiseen näyttelyyn.

Museo esittelee näyttelyn idean näin: "Se mitä luulemme tietävämme todellisesta maailmasta piirretään fantasiamaailman hämärillä ääriviivoilla."

Esimerkkinä teoksesta, joka ei itsessään liiku, vaan liikuttaa katsojaa, on **Maya Zackin** työ *Living Room* (olohuone). Tietokoneen avulla on luotu berliiniläinen asunto sellaisena kuin se oli vähän ennen kuin sen omistaja pakeni Palestiinaan.

Teos perustuu Berliinissä lapsena asuneen miehen haastatteluihin ja kuvauksiin hänen lapsuudenkodistaan sellaisena kuin se oli ennen toista maailmansotaa ja hävitystä. Zack kehitti kuvausten pohjalta neljä suurta mustavalkoista valokuvaa. Ei ole varmuutta siitä, miltä sisustus todellisuudessa näytti, mutta miehen omat muistot ja taiteilijan mielikuvitus loivat kuvan, joka todentuntuksena elää omaa elämäänsä.

Saksalaissyntyisen **Ulla von Brangenburgin** työ on nimeltään *Viisi laskostettua verhoa*. Teoksessa on puisia lattialautoja ja viisi runsaasti laskostettua punaista verhoa, esi-rippu, jonka taitteissa katselija voi vapaasti kävellä. Joka askeleella herää kysymys, onko katsoja verhon takana vai keskellä näyttämöä. Onko hän valokeilassa vai kulisseissa, onko hän avustaja, pää- vai sivuosan esittäjä? Jos "koko maailma on näyttämö", olemme jossain vaiheessa kaikkea tätä. Joka hetki olisi siis hyvä miettiä tekojaan, koska ei milloinkaan voi tietää, kuka katselee.

Nämä teokset ja monet muut ovat esillä Israel-museon *Taikalyhty*-näyttelyssä, joka on avoinna vuoden 2012 huh-tikuun loppuun asti.

Jerusalem post online 27. joulukuuta 2011

Taikalyhty-näyttelyn kaikki kahdeksantoista teosta ovat nähtävissä verkko-osoitteessa www.imj.org.il/exhibitions/2011/Magic_Lantern/index-E.html.

TALVIURHEILUA HERMONILLA

Desmond Bentley

Israelin ainoa hiihtokeskus täyttää 40 vuotta ja on valmis ottamaan vastaan ennätysmäärän laskettelijoita runsaiden lumisateiden jälkeen.

"Tämä on ainutlaatuinen paikka, ainoa hiihtokeskus, joka toimii yhteistyössä armeijan kanssa," kertoo keskuksen johtaja **Shaul Ohana**. Maantieteellinen sijainti tarjoaa upeita näkymiä Hermonin vuoristoon ja Pohjois-Israeliin.

"Olemme paikalla, missä rajat kohtaavat, eikä tilaa ole laajentumiselle", Shaul Ohana kertoo. "Alue on selkeästi rajattu. Syyrian puoleinen Hermon on korkeampi — lähellä, mutta saavuttamattomissa."

Toisin kuin hiihtokeskukset yleensä Hermonin keskus ei sijaitse vuoristokylässä. Se sijaitsee yksinään Majdal Shamsin druusikylän yläpuolella. Useimmat ohjaajista ja työntekijöistä ovat druseja. Henkilökuntaan kuuluu myös työntekijöitä läheisestä juutalaisesta Neveh Ativin kylästä. Tämä työyhteys on ollut hyväksi molemmille yhteisöille. "Me elämme täydellisessä sopusoinnussa. Mitään ongelmia ei ole", Ohana toteaa.

Kannattaa pitää silmällä säätiedotuksia, koska lumen tullessa paikka täyttyy nopeasti ääriään myöten. "Voimme ottaa päivittäin vastaan 12 000 vierasta, joista 2000 voi olla hiihtäjiä."

Paikka on auki läpi vuoden. Talvisin sen porteista kulkee n. 300 000 vierailijaa. Kesät ovat hiljaisempia: retkeilijöitä on n. 40 000. He lähtevät liikkeelle huipulla olevasta kahvilasta, jonne pääsee köysiradalla. Jotkut pyöriälevät alas pitkin hurjia vuoristoteitä.

Israelin ulkoministeriö, mfa.gov.il
20. tammikuuta 2012

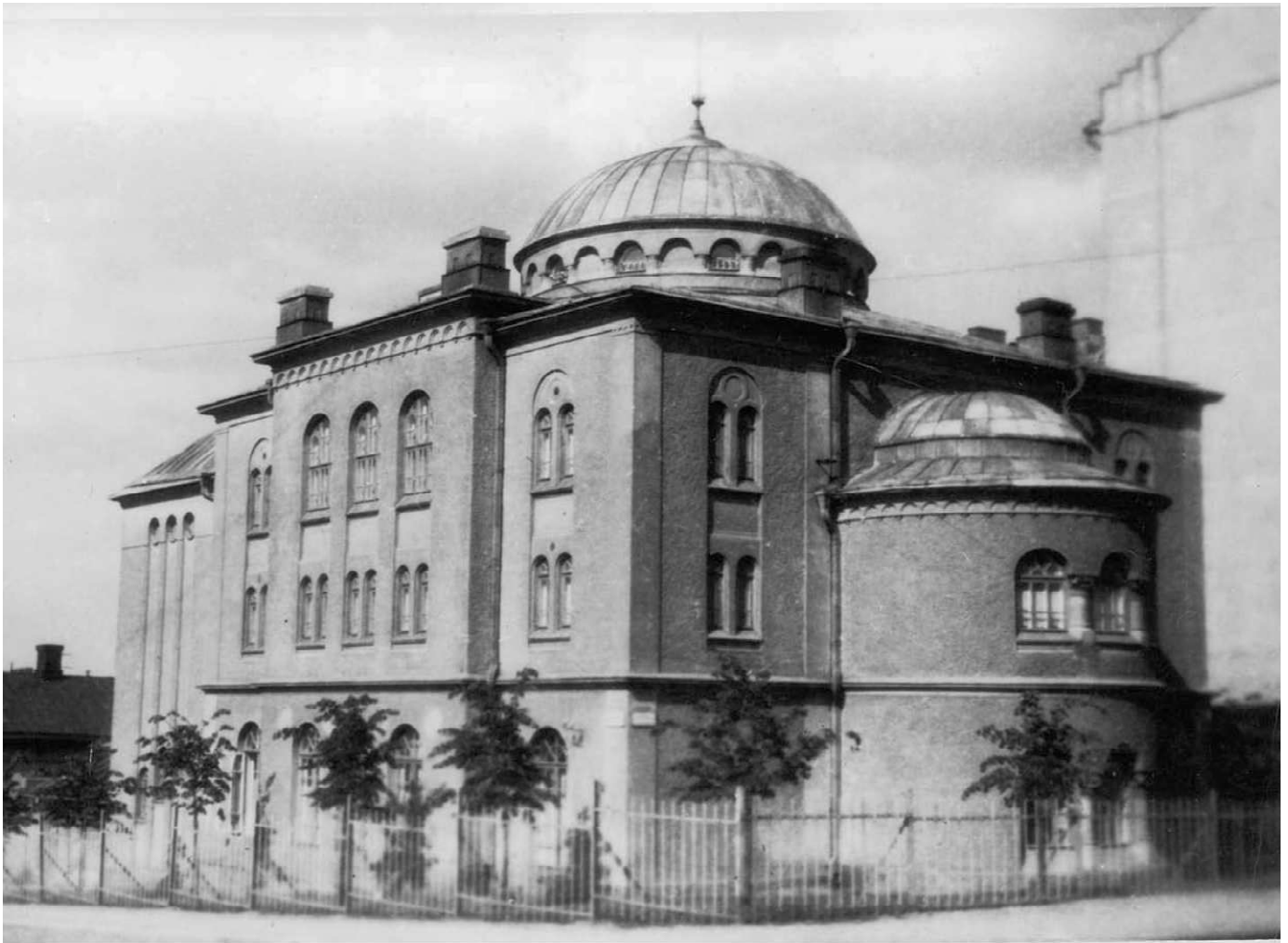

1970- ja 1980-luvuilla Hermonilla riitti lunta tammikuusta maaliskuun puoleenväliin. Ilmaston lämpenemisen vuoksi hiihtokausi on nykyisin lyhempi, mutta tänä vuonna hiihtokeskus voitiin avata jo tammikuussa. Helmikuun 2. päivänä klo 15:45 ylempi laskettelurinne näytti nettikameran mukaan tällaiselta.

Israelin, Syyrian ja Libanonin rajalla sijaitseva Hermonvuori on Israelin pohjoisin ja myös korkein kohta: sen korkein Israelin puolella sijaitseva huippu on 2 224 metrin korkeudella merenpinnasta. Syyrian puolella sijaitseva vuoren korkein huippu on tätä vielä 600 metriä korkeampi. Vertailun vuoksi todettakoon, että Suomen korkein kohta on 900 metriä alempana – ja täälläkin vuori on naapurimaan puolella vielä korkeampi.

Raja-alueena Hermonin hallinnasta taisteltiin sekä kuuden päivän sodassa (1967), jossa Israel ensimmäisen kerran valloitti sen, että jom kippur -sodassa (1973), jossa Syyria aluksi valloitti sen takaisin. Osana Golania, jonka Israel vuonna 1981 yksipuolisesti liitti alueisiinsa, Hermonin seudulla on Israelille suuri strateginen merkitys sekä puolustuksen että vesivarojen hallinnan kannalta.

Lähi-idän muinaisille kansoille Hermon oli pyhä vuori, ja se mainitaan jo *Gilgamešissa*, maailman vanhimmassa eepoksessa. Hermon-vuoreen on liitetty myös Jeesus-kirkastusvuorikertomuksen tapahtumat.

UUSI JULKAISU

Turun 100 vuotta täyttävästä juutalaisesta synagogasta

Brahenkadun ja Tuureporinkadun kulmauksessa sijaitseva Turun juutalaisen seurakunnan synagoga täyttää keväällä 2012 sata vuotta. Synagogalla on ollut erityisen tärkeä merkitys kaikille sitä käyttäneille ja käyttäville juutalaisille sukupolville. Useimmille turkulaisille se on myös kaupunkikuvallisesti tuttu ulkoisilta piirteiltään mutta siitä huolimatta tuntematon.

Turun museokeskuksen julkaiseman uuden teoksen artikkelit kertovat synagogan merkityksestä niin uskonnollisena rakennuksena kuin arkkitehtuurin edustajana ja suojelukohteena. Kirja valottaa myös Turun juutalaisen yhteisön elämää ja asemaa yhteiskunnassa sekä juutalaista uskontoa ja kulttuuriperinnettä noin sadan vuoden ajalta.

Kirjoittajat, KTM Jacob Seela, Museoviraston pääjohtaja Juhani Kostet, Turun museokeskuksen tutkija Kaarin Kurri ja HuK Janina Miriam Hasan, edustavat kaikki oman alansa asiantuntemusta.

Julkaistu ilmestyy toukokuussa 2012. Ennakkotilauksia ottaa vastaan Turun linnan museokauppa Fatabur, Linnankatu 80. Puh 02 262 0303. (yksityishenkilöiltä tarvitaan laskutusta varten henkilötunnus).

fatabur.turunlinna@turku.fi
www.turunmuseokeskus.fi

ISBN 978-951-595-159-5

ISRAELILAISIA KANSANTANSSEJA

HELSINGISSÄ JA VANTAALLA

Agricolan kirkon liikuntasalissa maanantaisin
klo 17-18 alkeisryhmä, ohjaajana *Pirkko Nyqvist* (0400-885959)
klo 18-20 jatkoryhmä, ohjaajana *Viveca Unnérus* (044-5218221).

Kampin palvelukeskuksessa Salomonkatu 21,
tiistaisin klo 11-12.30, ohjaajana *Wim van der Kooij* (044-5210225).

Vantaan Jokirannan koululla lauantaisin klo 14-16. Tiedustelut *Kristiina Rämö* (040-526 0646, kristiina.ramo@fimnet.fi), *Tapani Rämö* (040-526 0636, tapani.ramo@helsinki.fi).

JYVÄSKYLÄN Suomi-Israel Yhdistyksen miesten karkeloryhmä kokoontuu kerran kuussa lauantaisin klo 15-17. Yhteyshenkilö: *Juhani Starczewski*, p. 040-757 3537, *juhani.starczewski@elisanet.fi*.

OULUSSA JA LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ

Oulussa ja lähiympäristössä voi tanssia israelilaisia kansantansseja useita kertoja viikossa.
Opettajana *Merja Meir*, *merja.meir@hotmail.com*, p. 044-7698505.

TURUSSA Turun seudun Suomi-Israel Yhdistyksen Rakefet-tanssiryhmä ottaa jatkuvasti mukaan toimintaansa uusia harrastajia. Harjoitukset sunnuntaisin klo 18.30-21.00, os. Brahenkatu 17 B (soita ovikelloa!). Yhteyshenkilö: *Aulikki Laitinen*, p. 040-7690489, *aulikkilaitinen@gmail.com*.

HEPREAA

HELSINGISSÄ Kalliolan kansalaisopistossa on useita eri tasoisia heprean kursseja, ks. www.kalliola.fi/Kalliolankansalaisopisto/Sivut/Kurssit.aspx. Opettajana *Mila Westerberg*, *mila.westerberg@gmail.com*, p. 040-7235607.

HELSINGISSÄ kokoontuu **heprean keskustelupiiri** *Ulli Ingraeuksen* kodissa, Arkadiankatu 17 A 7 (p. 09-493550) joka toinen lauantai (parillisina viikkoina) klo 12.30-14. Soita ja varmista kokoontuminen!

OULUN kansalaisopistossa (Kaarretie 14) kokoontuu maanantaisin klo 17.15 muutaman vuoden opiskellut **heprean jatkoryhmä** ja klo 18.50 viime syksynä aloittanut ryhmä, johon myös uudet alkajat voivat tulla. Opettajina *Ulla Keränen* ja *Anja Röpölinen*, *anja.ropelinen@luukku.com*, p. 050-3767387.

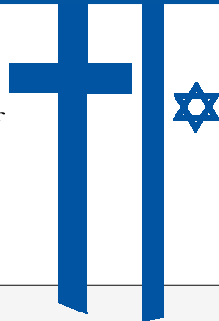

Lisätietoja Israel-ystävyyteen ja Israelin kulttuuriin liittyvästä toiminnasta löytyy liiton verkkosivuilta www.suomi-israel.fi. Täydennyksiä voi sinne lähettää osoitteella portaali@suomi-israel.fi.

Julkaisija/palautusosoite:

*Suomi-Israel yhdistysten liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247, 00531 Helsinki
liitto@suomi-israel.fi
www.suomi-israel.fi*

Liittohallitus (2012):

*Juha-Pekka Rissanen (pj), Reino Kurki-Suonio (varapj),
Liisa Elo, Suvi Gräsbeck, Marjatta Järvinen,
Jouni Karppanen, Juhani Korjula,
Anna-Riitta Muukkonen, Olli Palo,
Sirikka Salmela, Hannu Taipale.*

Jäsenyhdistykset:

**Helsingin Suomi-Israel yhdistys ry –
Föreningen Finland-Israel i Helsingfors rf**
PL 247, 00531 Helsinki
helsinki@suomi-israel.fi
050-346 1084 (pj Vesa Hirvonen)
www.suomi-israel.fi/helsinki

Haminan seudun Suomi-Israel yhdistys ry
Niemenpäntie 37, 49490 Neuvoton
hamina@suomi-israel.fi
050-355 6649 (siht. Jarmo Suntio)
www.suomi-israel.fi/hamina

**Turun seudun Suomi-Israel yhdistys ry –
Åboregionens Finland-Israel Förening rf**
Tapionkaari 15, 21530 Paimio (sihteeri)
turku@suomi-israel.fi
050-372 6100 (pj Tapio Holvitie)
040-838 9659 (siht. Marjatta Järvinen)
www.suomi-israel.fi/turku

Kouvolan seudun Suomi-Israel yhdistys ry
050-538 6680 (siht. Leea Villstedt)
www.suomi-israel.fi/kouvola

**Tampereen Suomi-Israel yhdistys ry –
Föreningen Finland-Israel i Tammerfors rf**
Tampereentie 1 as. 4, 36200 Kangasala (sihteeri)
tampere@suomi-israel.fi
040-580 6055 (pj Birgitta Hisinger)
045-139 6293 (siht. Sirikka Salmela)
www.suomi-israel.fi/tampere

Vantaan Suomi-Israel yhdistys ry
PL 113, 01301 Vantaa
vantaa@suomi-israel.fi
044-348 8735 (pj Liisa Auruksenaho)
www.suomi-israel.fi/vantaa

Kuopion seudun Suomi-Israel yhdistys ry
Samoilijantie 8 B 1, 70200 Kuopio
040-705 3134 (siht. Heikki Juutinen)
www.suomi-israel.fi/kuopio

Jyväskylän Suomi-Israel yhdistys ry
Jenkkakuja 1 B 44, 40520 Jyväskylä
jyvaskyla@suomi-israel.fi
040-841 8207 (pj Sisko Hiltunen)
www.suomi-israel.fi/jyvaskyla

Koillis-Lapin Suomi-Israel yhdistys ry
Eteläkaari 22, 97900 Posio
040-735 7643 (pj Ulla Pätsi)
www.suomi-israel.fi/koillis-lappi

Pohjois-Karjalan Suomi-Israel yhdistys ry
Saavanlammentie 17 A, 81230 Mönni
pohjois-karjala@suomi-israel.fi
050 535 8326 (siht. Pirjo Myller)
www.suomi-israel.fi/pohjois-karjala

Jos haluat liittyä jäseneksi tai muuten tilata Jedidutin, täytä verkkolomake osoitteessa
www.suomi-israel.fi/lomake tai ota yhteys johonkin jäsenyhdistykseen.